

ב"ה

פרשת שמיני

ולהורות את בני ישראל את כל החוקים

שמיני י, יא

אל יפטר אדם מחבירו – זה הקב"ה

במסכת ברכות¹ פוסקת הגמרא: "אל יפטר אדם מחבירו אלא מתוך דבר הלכה שמתוך כך זוכרהו". והפירוש הפשוט בזה – שכאשר יהודים נפטרים זה מזה, עליהם לעשות זאת "מתוך דבר הלכה", "שמתוך כך זוכרהו", והיינו, שכאשר כל אחד מהם יזכר על ה"דבר הלכה", אזי יזכר גם על חבירו, ועל ידי זה מתבטל הפירוד שנעשה כשנפטרים זה מזה מצד ריחוק המקום שביניהם, כיון שכל אחד זוכר את חבירו.

...ויש לבאר הדיוק ד"דבר הלכה" דוקא – דלכאורה, הרי זה יכול להיות על ידי כל ענין שבתורה, ללא חילוק בין הלכה לשקלא וטריא ופלפול, רמז דרוש וסוד, דכיון שזהו ענין של תורה, הרי "תורה אחת לכולנו"², שמקשרת ומאחדת את כל בני ישראל, ומבטלת את ריחוק המקום והזמן שביניהם, ואם כן, מהו הדיוק שצריך לומר "דבר הלכה" דוקא?

והביאור בזה: ...אם יפטר אדם מחבירו מתוך ענין של תורה שאינו דבר הלכה – הרי יכול להיות שאצלו יתקבל כמו בית-שמאי שמחמירין, ואצל חבירו יתקבל כמו אצל בית-הלל שמקילין. ובמילא ישאר חילוק ביניהם. ורק כאשר יפטר מחבירו מתוך דבר הלכה – כפי שנפסק הדין להלכה, ומקדים נעשה לנשמע, ללא נפקא מינא איך מתקבל בשכלו – אזי בטוחים שעל ידי ה"דבר הלכה" יתאחד לאחדים עם אותו יהודי שבגשמיות נפטר ממנו.

וכן הוא בהענין ד"אל יפטר אדם מחבירו כו" לפי פירוש החסידות שקאי על יהודי עם הקב"ה.

כאשר יהודי עומד בתפלה, אזי עומד לפני הקב"ה – "דע לפני מי אתה עומד"^[13]. ולאחרי כן, כשיוצא מבית הכנסת והולך לבית המדרש, ומשם ל"הנהג בהן מנהג דרך ארץ"^[14], שיוצא לעולם לעסוק בעניני פרנסה, על פי שלחן ערוך, כמו שכתוב^[15] "וברכך ה' אלקיך בכל אשר תעשה" – אזי אומרים לו: "אל יפטר אדם מחבירו (הקב"ה) אלא מתוך דבר הלכה", והיינו, שנוטל עמו פסק דין של תורה, שמנהיג אותו בעולם, כך, שלא איכפת לו כלל מה שהעולם אומר, כיון שיש לו את ההלכה הכתובה בשולחן ערוך.

ו"מתוך כך זוכרהו" – שאפילו בהיותו בעולם זוכר את הקב"ה, ונשאר במעמד ומצב ש"ישראל, אורייתא וקוב"ה כולא חד"^[16], גם בשעה שמתעסק בעניני העולם, "בכל אשר תעשה".

וכן הוא גם בפרט בדברי ימי בני ישראל: בזמן שבית המקדש היה קיים ראו אלקות במוחש – "עשרה נסים נעשו לאבותינו בבית המקדש"^[17], ואילו בזמן הגלות, הנה "אותותינו לא ראינו אין גו' אתנו יודע עד מה"^[18], וכפי שמאריך במאמר אודות החושך כפול ומכופל, שלא רואים נסים, ולכאורה גם השגחה פרטית לא רואים (אלא אם כן יתבונן כו' מבלי להיות מרומה).

ועל זה שואל יהודי: כיון ש"יפטר אדם מחבירו" – שזה גופא בודאי מצד השגחה פרטית, שהקב"ה מסתיר את עצמו ממנו, כמו שכתוב^[19] "ואנכי אֶסְתֵּר פני ביום ההוא", אם כן, כיצד תובעים ממנו שיזכור אודות הקב"ה!?

והמענה על זה: הדין בתורה הוא אמנם ש"יפטר", וכידוע המשל בזה, שרצונו של המלך שבנו יראה את כחו (לא רק בהיותו בהיכל המלך, אלא) כשנמצא במדינה רחוקה, אבל כדי שלא "יבלע" שם, אלא ישאר במעלת בן מלך, ויוכל לחזור אחר כך – בעת שאביו המלך יקרא אותו – שלם בגופו ובנשמתו ובתורתו, אזי העצה היא ש"יפטר" "מתוך דבר הלכה", היינו, שיטול עמו "דבר הלכה", פסק דין השולחן ערוך, כיצד להתנהג גם בזמן הגלות.

"ומתוך כך זוכרהו" – כשתי הפירושים: (א) שהוא זוכר את הקב"ה. (ב) ו"כמים הפנים לפנים גו"^[10] – שהקב"ה זוכר אותו, והרי אצל הקב"ה לא שייך לחלק בין זכרון להשגחה והשפעת הברכה (כפי שמאריך רבינו הזקן בשער היחוד והאמונה^[11]).

ואז נשאר יחד עם הקב"ה, כמאמר רבותינו ז"ל^[12] "גלו לאדום שכינה עמהן, שנאמר^[13] ושב ה' אלקיך את שבותך . . שהקב"ה שב עמהן מבין הגליות", "פדאני לי ולבני מבין האומות"^[14], בגאולה האמיתית והשלימה על ידי משיח צדקנו, בקרוב ממש.

קטע משיחת פורים, רשימת השומעים בלתי מוגה ה'תשכ"ז ע' 9

- [\[1\]](#) לא, א.
- [\[2\]](#) תניא רפמ"ד.
- [\[3\]](#) ברכות כח, ב.
- [\[4\]](#) ברכות לה, ב.
- [\[5\]](#) דברים טו, יח.
- [\[6\]](#) ראה זח"ג עג, א.
- [\[7\]](#) אבות ה, ה.
- [\[8\]](#) תהלים עד, ט.
- [\[9\]](#) דברים לא, יח.
- [\[10\]](#) משלי כז יט.
- [\[11\]](#) פ"ז.
- [\[12\]](#) מגילה כט, א.
- [\[13\]](#) תהלים צא, טו.
- [\[14\]](#) ברכות ח, א.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולע"נ הרב גבריאל נח זוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה, צבייה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה